

Coetzee, J.M. – Langzame man

Cossee Amsterdam, 284 pagina's

Na het lezen van de magistrale roman Elizabeth Costello en een enthousiaste aanbeveling van een goede vriend besloten tot de aanschaf van de nieuwste roman van Coetzee. De eerste koele zondag in september van dit jaar leende zich perfect voor een leesdag. En om met de deur in huis te vallen: het werd een teleurstellende leeservaring. En dat waar elders wenkbrauwen licht gefronst werden omdat Coetzee zelfs niet was doorgedrongen tot de short list van de Booker Prize. Het verhaal is gauw verteld: man raakt gewond bij een ongeluk en verliefd op een van zijn verpleegsters en realiseert zich dat hij zijn verleden allang achter zich heeft gelaten en geen toekomst meer voor zich heeft, zelfs geen afdruk achter zal laten omdat hij kinderloos is en er nooit naar taalde nageslacht te verwekken.

De man, wiens been geamputeerd wordt, vat een onmogelijke liefde op voor een getrouwde vrouw. Dat ze Kroatische is voegt aan het verhaal nauwelijks iets toe. Maar dat de man zichzelf niet tot de orde roept en van het leven niet eens begrepen heeft dat zijn "liefde" (die naar mijn smaak nergens echt geloofwaardig wordt gemaakt) daadwerkelijk onmogelijk is en geen kans van slagen heeft maakt het moeilijk je met deze hoofdpersoon te identificeren. Dat hij en passant ook nog eens haar kinderen wil adopteren, is bijna te gek voor woorden.

Halverwege de roman voert de schrijver als een deus ex machina de schrijfster Elizabeth Costello op die zich op een hinderlijke en opdringerige manier met de hoofdpersoon bemoeit. Ofschoon deze ingreep op zich heel fraai is, al was het maar omdat we de schrijfster dus al kennen, wordt nergens op een geloofwaardige manier uit de doeken gedaan waarom deze

beroemde schrijfster zich uitgerekend in deze tamelijk nietszeggende hoofdpersoon involveert. Dat deze zich daar zelf ook over verbaast is vervolgens wel grappig maar het gegeven blijft verder onverklaard.

Op tweederde van de roman insinueert deze Elizabeth Costello heel nadrukkelijk dat de zoon van de Kroatische diefstal zou hebben gepleegd waarna de hoofdpersoon op haar aandringen en in haar aanwezigheid verhaal gaat halen om vervolgens genadeloos af te gaan. Elizabeth stelt vervolgens doodleuk dat er vermoedelijk niets is gestolen en dat de hoofdpersoon zijn archief nog maar eens na moet zien. Je moet hier uit afleiden dat Elizabeth deze leugen opzettelijk te berde bracht in de hoop dat de Kroatische zich definitief af zou keren van de hoofdpersoon op wie zij zelf haar zinnen blijkt te hebben gezet. Op de laatste pagina wordt de hoofdpersoon voor de keuze gesteld: wordt het zij, de Kroatische, of ben je bij zinnen gekomen en kies je voor mij, Elizabeth? Hoe dat afloopt moet u zelf maar lezen, 283 ongeloofwaardige pagina's lang.

Ik bemerkte dat ik het Coetzee zelfs kwalijk nam dat hij Elizabeth Costello hier wederom ten tonele voerde om haar vervolgens af te schilderen als een wellicht curieuze en enigszins intrigerende vrouw die uiteindelijk allerlei manipulaties geoorloofd achtte om haar eigen strikt persoonlijke doel te realiseren. Wat mij betreft pleegt Coetzee hier karaktermoord op de schrijfster die ik in zijn vorige, zo voortreffelijke roman leerde kennen. De flaptekst is natuurlijk de verantwoordelijkheid van de uitgever. Er staat geschreven: "*Langzame man* is een uitmuntende familieroman, een treffend en dikwijls komisch boek, waarin de lezer met een paar eenvoudige maar principiële vragen wordt geconfronteerd". Wat een onzin!

Het lijkt mij terecht dat deze roman de short list van de Booker Prize niet haalde.

Enno Nuy

September 2005